

BELÇİKA ÜLKE ve PAZAR ARAŞTIRMASI:

Nüfus	: 10.6 milyon (2011)
Yüzölçümü	: 30.250 km ²
Başkent	: Brüksel
Kişi Başına Düşen Milli Gelir	: 39. 922 Dolar (2011)
Büyüme Oranı	: % 2.0 (2011)
Döviz Kuru	: 1.3356 (\$/€) 2012 Mart sonu*
Başlıca Şehirler	: Brüksel (1 Milyon), Anvers (961 bin), Liege (595 bin), Cherleroi (423 bin)
Telefon Kodu	: +32

Kaynak :EIU Mayıs 2012, Fransız Merkez Bankası

Genel Bilgiler

Coğrafi Konum

Kuzeybatı Avrupa'da, Fransa ile Hollanda arasında bulunan ve Kuzey Denize sınırı olan Belçika'nın yüz ölçümü 30.250 km²'dir. Kuzeyde Hollanda (450 km.), Doğuda Almanya (167 km.) ve Lüksemburg (148 km.), Batı ve Güneyde de Fransa (620 km.) ile sınıra sahiptir. Kuzeyde, Kuzey Denizi ile de kıyısı vardır. Kara sınırları uzunluğu 1.385 km., deniz kıyısının uzunluğu ise 66.5 km'dir. Kuzeybatıda yer alan kıyı kesimleri düz olan, orta kısımlarında küçük yükseltiler yer alan Belçika'nın güneyi dağlıktır. Ülke yüzölçümünün % 20'sini ormanlar, % 28'ini ekilebilir alan, % 29'unu diğer tarımsal alan, % 19'unu ise meskun bölgeler oluşturmaktadır.

Ülkenin denize yakınlığı, iklimi büyük ölçüde etkilemektedir. Hava, batı rüzgarlarının da etkisiyle genellikle kapalı, nemli, çoğunlukla da yağmurludur. Kışlar ılıman, yazlar ise serin geçmektedir.

Belçika'nın önemli akarsuları, Meuse (183 km) , Scheldt (200 km) ve Yser (50 km)'dir. Ayrıca, Ren ve Seine Nehirlerinin kolları da, küçük akarsular olarak ülkede yer almaktadır. Ülkenin önemli gölleri, Bütchenbach Gölü, Eupen Gölü, Gileppe Gölü, Robertville Gölü, Warfaaz Gölü, Nisramont Gölü ve Eau d'Heure Gölleridir.

Coğrafi konumu, ülke ekonomisini ve ticareti büyük ölçüde etkilemektedir. Almanya, Fransa, Hollanda ve Lüksemburg'a komşu olması; yaygın ulaştırma altyapısının ve özellikle, otoyolları, demiryolları ve iç su yolları ağının çok gelişmiş bulunması; gelişmiş limanları ve hava ulaşımı imkanları ülkenin önemli ticaret merkezlerinden biri olmasını sağlamıştır.

Siyasi ve İdari Yapı

Bağımsızlığını yaklaşık 200 yıl önce kazanmış olan Belçika, Batı Avrupa'daki en genç ülkelerden biridir. İsmi, yaklaşık 2000 yıl önce yaşamış olan Belgae adında bir Kelt boyundan aldığı düşünülen Belçika, tarih boyunca çok değişik idareler altında kalmış olup, bunlardan Roma ve Germen idarelerinin etkileri sonucunda, günümüzde Fransızca ve Flamanca konuşulan bölgelerin sınırları şekillenmiştir.

Daha sonra çeşitli defalar el değiştiren Belçika toprakları, 1519-1713 yılları arasında İspanyol, 1713-1794 yılları arasında ise Avusturya egemenliği altına girmiştir. Fransız İhtilalinin ardından, 1795 yılında

Fransa tarafından işgal edilen topraklar, Napolyon'un yenilgisini müteakip 1815 yılında düzenlenen Viyana Konferansı ile Hollanda kralının hakimiyeti altında Hollanda ve Lüksemburg'la birleştirilmiştir.

Belçika, Hollanda Krallığı'ndan 1830'da tarihinde ayrılarak bağımsızlığını ilan etmiştir. Birinci ve İkinci Dünya Savaşları sırasında, 1915 ve 1940 yıllarında Alman işgaline uğrayan ülke, 1944 yılında yeniden özgürlüğüne kavuşmuştur. İkinci Dünya Savaşı sonrasında Avrupa Topluluğu'nun kurulması konusunda liderlik yapmış olan ülke, şu anda AB'nin başkenti durumundadır. Aynı zamanda NATO'nun da Merkezine ev sahipliği yapmaktadır. 1957 yılında Hollanda ve Lüksemburg ile birlikte Benelüks Ekonomik Birliği'ni kurmuş olan ülke, Yirminci yüzyılın son yarısında gelişerek, modern ve teknolojik yönden ileri bir seviyeye gelmiş durumdadır.

Hollanda, Lüksemburg ve Belçika ile 17 Haziran 2008 tarihinde Lahey'de yeni bir 'Benelüks Anlaşması' imzalanmıştır. Anlaşma ile, bu üç ülke ekonomik faaliyetler, adalet, uluslararası ilişkiler ve sürdürülebilir kalkınma gibi alanlarda daha yakın işbirliği yapma kararı almıştır. 'Benelüks Ekonomik Birliği' olan mevcut ortaklık adı 'Benelüks Birliği' olarak değişmiştir.

Anayasal monarşi ile idare edilen Belçika'da, kral sembolik bir rol oynamaktadır. Kralın temel siyasi fonksiyonu, seçimler sonucunda ya da hükümetin istifa etmesi durumunda, yeni bir hükümet kurulması amacıyla görevlendirme yetkisine sahip olmasıdır. Kral, ülkede birleştirici bir rol oynayarak, ortak Belçika kimliğinin geliştirilmesi için çaba göstermektedir.

1970 yılında yapılan bir düzenleme ile idari yapısı federal hale getirilen Belçika, daha sonra yapılan anayasal düzenlemeler sonucunda, şu an mevcut üçlü federal yapıya kavuşmuştur. 1993 yılında yapılan anayasal düzenlemeye göre, ülkede bulunan üç federal bölge şunlardır: Brüksel-Başkent Bölgesi, Flaman Bölgesi ve Valon Bölgesi. Ülkede, federal, bölgesel ve dil grupları bazında olmak üzere üçlü düzeyde, sorumlulukların kompleks bir şekilde dağıtıldığı bir yönetim sistemi uygulanmaktadır.

Ülkenin yasama organı, 150 üyeli Temsilciler Meclisi ile 71 üyeli Senato'dan oluşan Federal Parlamentosudur. Temsilciler Meclisi, hükümetin güvenoyu alması gereken ana yasama organı niteliğindeki, Senato'nun yasaları veto hakkı bulunmamakta, ancak kabulünü erteleme yetkisi bulunmaktadır. Ancak, herhangi bir anayasal ya da idari reform veya uluslararası anlaşma, Senato'nun onayı ile yürürlüğe girebilmektedir. Nispi temsil sisteminin geçerli olduğu genel oylama ile seçilen Temsilciler Meclisi üyelerinden farklı olarak, senatörler, ülkedeki dil topluluklarına göre yapılan özel bir düzenleme çerçevesinde bir kısmı doğrudan seçilerek, bir kısmı da çeşitli şekillerde atanarak parlamentoda görev almaktadırlar.

Topluluk ve Bölgeler

Belçika'nın idari yapısı, yukarıda belirtilen Federal Hükümetin dışında dört farklı düzeyde idareden daha oluşmaktadır. Bunlar Topluluklar (Communes), Bölgeler (Regions), Eyaletler (Provinces) ve Belediyeler (Municipalities)'dir.

Topluluklar, ülkede bulunan dil grupları bazında tanımlanmış olup, Flamanca, Fransızca ve Almanca konuşan topluluklardan oluşmaktadır. Her topluluğun ayrı bir parlamentosu bulunmaktadır. Söz konusu parlamentoların yetki alanları kültür, eğitim, bilimsel araştırmalar ve bu konularla ilgili uluslararası ilişkileri kapsamaktadır.

Bölgeler, Kuzeydeki Flaman Bölgesi, Güneydeki Valon Bölgesi ve Brüksel-Başkent Bölgesidir. Flaman Bölgesi, Flaman nüfusu içine alırken, Valon Bölgesi Fransızca konuşan Valonların yanısıra, doğuda Almanca konuşan nüfusu da barındırmaktadır. Brüksel Bölgesi ise çoğunlukla Fransızca konuşulan bir bölgedir. Bölgelerin de kendi parlamentoları bulunmakta, bu parlamentolar ekonomi, mali düzenlemeler, dış ticaret, tarım, enerji, bankacılık, istihdam, bölgesel kalkınma, çevre, şehir planlaması ve bölgesel mevzuata ilişkin yetkiler taşımaktadır.

Flaman Topluluğu ve Flaman Bölgesi Parlamentoları ve Hükümetleri birleştirilmiş olup, yetkiler tek parlamento ve hükümette toplanmıştır. Buna karşılık, Fransızca ve Almanca konuşan Toplulukların Parlamentoları ile Valon Bölgesi Parlamentosu ayrı olarak muhafaza edilmektedir.

Brüksel Bölgesi Parlamentosu'ndan bazı üyeler, ait oldukları dil grubuna göre, Flaman Parlamentosu'nda veya Fransızca konuşan Topluluk Parlamentosunda da eş zamanlı olarak görev almaktadırlar. Bu üyeler, Flaman ve Valon Bölgelerini ilgilendiren kararlarda oy sahibi değildirler.

Genel Ekonomik Durum

Ekonomik Yapı

Avrupa Birliği'nin kurucu üyesi olan Belçika, dünyanın en gelişmiş pazar ekonomilerinden biridir. Aynı zamanda, ihracat ve ithalat tutarının, GSMH'ye oranı açısından bakıldığında, Lüksemburg ve İrlanda hariç tutulmak kaydıyla, AB ülkeleri arasındaki en açık ekonomilerden birisidir. Daha çok, ithal edilen hammadde ve yarı mamullerin işlenerek ihraç edilmesi şeklinde bir dış ticaret yapısı söz konusudur. Artık ekonomik olarak kullanılabilir durumda olmayan kömürün dışında, önemli bir doğal kaynağa sahip değildir. Bununla birlikte, çelik, tekstil, kimya, arıtma, gıda işleme, eczacılık, otomotiv,

elektronik ve makina üretimi gibi geleneksel sektörler, ekonomideki ağırlıklı yerlerini korumaktadır. Sanayinin kayda değer payına rağmen hizmet sektörü, GSYİH'nın yaklaşık % 75'ini oluşturmaktadır. Tarımın ekonomideki payı ise çok düşük bir orandadır.

Nüfus yoğunluğunun oldukça yüksek olduğu Belçika, 1800'lerde Avrupa kıtasında sanayi devrimini başlatan ülkelerin başında gelmektedir. Limanları, kanalları, demiryolları ve otoyolları ağıyla son derece gelişmiş ulaşım altyapısı sayesinde Belçika sanayisi, çevre ülkelerin sanayileriyle entegre olmuş durumdadır. İhracatının yaklaşık % 50'si komşu ülkelere, % 75'inden fazlası ile AB ülkelerine yöneliktir.

Bütçe sorunları, yaşlanan nüfus ve düşük istihdam oranı ülkenin gündemindeki en önemli sorunları teşkil etmektedir. Son yıllarda, bütçe dengesi sağlanmış olmasına karşın, kamu borçları halen yüksek seviyededir.

Belçika, Avrupa'da ilk sanayileşen ülkeler arasındadır. Kömür, tekstil, çelik ve ağır sanayi sektörlerinde önemli gelişmeler kaydetmiş olup, zamanında bu endüstrilerin bulunduğu ve Flaman Bölgesinden daha zengin olan Valon Bölgesinde, birinci nesil bu endüstrilerin gerilemesinden sonra, bu durum kısmen, hafif sanayiler, kimyasallar ve gıda sanayileri ve hizmetler sektörü gibi bazı sektörlerin gelişmesi ile telafi edilmiştir. Diğer taraftan, şu anda Valon Bölgesinden çok daha zengin olan Flaman Bölgesi, modern bir endüstriyel zemin oluşturmak ve ileri teknoloji yatırımlarını çekmekte başarılı olmuştur. Flaman Bölgesi, ileri teknoloji ve araştırma yoğun endüstrilerde istihdam edilen çalışan sayısı açısından, AB ülkeleri arasında önde gelmektedir.

Limanları, kanalları, demiryolları ve otoyol ağıyla, son derece gelişmiş ulaşım altyapısı sayesinde Belçika sanayisi, çevre ülkelerin sanayileriyle entegre olmuş durumdadır.

GSYİH'nin Sektörlere Göre Dağılımı Kaynak: Economic Intelligence Unit,Belgium, Country Forecast, Aralık 2011

	2009a	2010a	2011b	2012c	2013c	2014c
Tarım	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7	0,7
Sanayi	21,7	21,9	21,7	22,2	22,5	22,8
Hizmetler	77,6	77,4	77,6	77,2	76,8	76,6

a Gerçekleşen

b eiu projeksiyonu

c* eiu tahmini

Ekonomi Politikaları

Belçika'nın 1990'lardaki ekonomi politikalarının esası, kamu finansmanını sağlamak olmuştur. Son 50 yıl içerisinde ilk defa 2000 yılında Hükümet bütçe dengesini sağlamış ve 2003 yılına kadar bütçe ya fazla vermiş ya da dengede kalmıştır. 2004 yılında bütçe tekrar çok az açık vermiştir. Açığın çok fazla olmaması, bir kereliğine olmak üzere alınan iki önlem sayesinde olmuştur: Bunlardan biri, yaklaşık 500 milyon euro gelir sağlayan bir vergi affı ve Devlet Demiryolları (SNCB) için ayrılan sübvansiyonun 2004 yılı yerine 2003 yılında serbest bırakılması olmuştur.

OECD tarafından yapılmış olan, sanayileşmiş ülkelerde kişisel gelirlerin vergilendirilmesi konusundaki bir araştırmaya göre, Belçika'daki kişisel vergi yükü istisnai bir durum teşkil edecek oranda yüksektir. 2005'te evli olmayan, ortalama bir gelire sahip bir yetişkin, gelirinin % 55.43'ünü vergi ve sosyal güvenlik primi olarak ödemek durumunda olup ve bu değer OECD ülkelerindeki en yüksek orandır.

Diğer OECD ülkeleri gibi Belçika da, vergi reformları yaparken, aynı zamanda, yaşlanan nüfus ve altyapının yenilenmesi nedeniyle artan maliyetlerle de başa çıkma konusunda zorluklarla karşı karşıya kalmaktadır. Dolayısıyla, geçmişte yapılan vergi reformları kapsamında elde edilen sonuçlar tatminkar olmayıp, sınırlı kalmıştır. Forbes Dergisinin, 2008 yılı 'Tax misery' isimli indeksinde Belçika, Fransa ve Hollanda'nın arkasında, İsveç'ten önce olmak üzere, üçüncü sırada yer almıştır.

Emeklilerin, çalışan nüfusa göre oranının artacağı, bunun da kamu harcamalarına çok büyük bir yük getireceği tahmin edilmektedir. Bu problemle başa çıkmak üzere, ülkede bir Yaşlılık Fonu' bulunmaktadır. yaşlanan nüfusun emeklilik maaşlarını ve sağlık harcamalarını finanse etmek için gerekli kamu harcamalarındaki artış, 2030 yılı itibarıyla GSMH'nin % 3.1'i oranına artış olacağı bu karşın nüfusun yaşlanması ile birlikte, işsizlik maliyetlerinde GSMH'nin % 1.1'i oranında bir düşüş sağlanacağı düşünülmektedir.

Ekonomik Performans

Belçika ekonomisindeki ortalama GSMH büyüme oranı, geçen son 20 yılda, yaklaşık % 2 olarak gerçekleşmiştir. 2000'li yılların başındaki ekonomik durgunluktan sonra, ekonomik büyüme çok yavaş bir şekilde gerçekleşmiştir. 2005'te % 2 seviyesinde iken 2006'da büyüme ivme kazanarak % 2.9'a kadar yükselmiş 2007'de de % 2.8 2010 yılında ise %2,3 olmuştur. 2011de ise %2 büyümenin olduğu tahmain edilmektedir. 2012 ve 2013 için öngörülen büme ise %0,4 ve %1,5 dir.

Sektörel olarak 2011 yılı için sektörel büyüme icelebvdüğünde tarımda%1, sanayide ve hizmet sektöründe % 2 oranında büyüme olmuştur.

Enflasyon (TÜFE) 2010 yılında 2.2, iken 2011 de 3,3 seviyesine ulaşmıştır.

2009 yılı işsizlik oranı % 7.9 seviyesinde gerçekleşmiş iken 2010 yılı işsizlik oranının ise % 8.3 olarak gerçekleştirildiği 2011 de ise 7,7 seviyesine düşmüştür.

Kaynak: Economist Intelligence Unit, Aralık 2011

Ekonomide Geleceğe Yönelik Beklentiler

Belçika ekonomisinin, Euro Bölgesindeki genel ekonomik yavaşlama paralelinde, 2011 yılında ancak % 1.4 civarında büyüyeceği tahmin edilmektedir. 2012-2015 yılları arasında ise ekonomik büyümenin, yine Euro Bölgesindeki genel ekonomik yavaşlama ve Belçika'nın politik ortamındaki belirsizlikten dolayı ancak cüzi bir miktarda artması beklenmektedir.

İhracatta, Almanya dahil olmak üzere, Belçika'nın başlıca ticaret ortaklarının ekonomik durumlarının iyi olmaması nedeniyle, ancak % 4.8 oranında bir artış olması beklenmektedir. 2011-2015 yılları arasında ithalatın, ihracattan çok az bir farkla olmak üzere, % 4.7 oranında artması beklenmektedir.

Yüksek işsizlik oranı ve yüksek enflasyona karşın, tüketici güvenindeki iyileşme, özel tüketim harcamalarının 2010 yılında %1.5 oranında büyümesine olanak vermiştir. İstihdam artışı ve reel ücretlerin artışı paralelinde, özel tüketim harcamalarının 2011-2015 yılları arasında % 1.8 oranında artması beklenmektedir.

2010 yılının ilk yarısında enflasyon % 1.8 olarak gerçekleşmiş olmasına karşın, Kasım ayında % 3'e ulaşmıştır. Bu artışın başlıca nedeni, petrol ve gıda fiyatlarındaki artıştır. 2011 yılında enflasyonun % 2.5 oranında, 2012-2015 döneminde ise % 2.3-2.4 civarında olması beklenmektedir.

2013-2015 yılları arasında istihdam oranının artacağı, fakat AB ortalaması ve Lizbon kriterleri olan %70 oranının oldukça aşağısında kalacağı tahmin edilmektedir.

Bölgesel Eğilimler

Flaman Bölgesinin göreceli olarak daha zengin oluşu ve Valon Bölgesine oranla artan milli kimlik bilinci nedeniyle, uzun süreden beri bölgeler arasında tansiyonu yükselten sorunlar yaşanmaktadır. Kişi başına GSMH düzeyi, Flaman Bölgesinde, Valon Bölgesinden % 25 daha fazladır. Diğer taraftan Valon bölgesinde işsizlik oranı, Flaman Bölgesinin iki katı seviyesindedir. Flamanların çoğu, Valon Bölgesini desteklemekten dolayı vergi yüklerinin daha ağır olduğunu ve sosyal güvenlik sisteminin federal değil bölgesel bir sorumluluk olması gerektiğini savunmaktadırlar.

Brüksel, görünürde, diğer iki bölgeden de daha fazla kişi başına milli gelire sahip olmakla beraber, bu durum, yakındaki Flaman bölgesinden her gün Brüksel'e çalışmak üzere gelen Flaman nüfustan kaynaklanmaktadır.

Brüksel-Başkent, Flaman ve Valon Bölgesi olmak üzere, her üç Bölgenin de güçlendirilmesi ve toplulukların finanse edilmesi amacıyla, 2001 yılında kabul edilen 'Lambermont Anlaşması' bölgelere, federal hükümetin uyguladığı federal gelir vergisi oranını % 6.75 oranında azaltma ya da artırma hakkını vermiştir.

Fransızca konuşan nüfusun, Federal devlete olan kuvvetli güveninden dolayı, Valon Bölgesi , özerk politika belirleme hakkını kullanma konusunda, Flaman Bölgesi kadar istekli durumda değildir. Bununla beraber, 2002 yılında kabul edilen 'Contrat d'Avenir- Gelecek İçin Sözleşme' isimli, kişi başına milli geliri AB ortalamasına yükseltme ve işsizliği azaltma amacını taşıyan ve 200'den fazla politik inisiyatif içeren dokümanın kabul edilmesinin arkasından, 2005 yılında 'Marshall Planı' adıyla yeni bir yatırım planı daha hazırlanmıştır. 'Marshall Planı', Valon Bölgesini modernize etmek konusunda, 'Lambermont Sözleşmesi' nden daha çok konuyu kapsamaktadır. Plan, özellikle şu beş sektörde yapılacak yatırımları artırmayı amaçlamaktadır: ilaç/sağlık sektörü, makine mühendisliği, taşımacılık ve lojistik sektörü, tarım ve gıda işleme, aeronotik ve uzay mühendisliği. 'Marshall Planı', aynı zamanda, özel sektör firmalarının kurulmasını ve büyümesini; yatırımların artırılmasını ve isdihdamın artırılmasını da desteklemektedir.

Flaman Bölgesi de 2006 yılında, 'Flanders in Action' isimli, iddialı bir ekonomik modernizasyon programı başlatmıştır.

Dış Ticaret Politikası ve Vergiler

Dış Ticaret Politikası

Belçika'nın dış ticaret politikası üyesi olduğu AB ile BLEB ve BENELUX Anlaşmaları çerçevesinde belirlenmektedir.

Bu kapsamda, açık pazar ekonomisi uygulayan Belçika'da ihracatın artırılması öncelikli konu olarak belirlenmiştir. GSMH'nin önemli bölümünü oluşturan ihracat gelirleri ülke için hayati önem arz etmektedir. Kayda değer bir doğal zenginliği bulunmayan Belçika'da, bürokratik yapı ile meslek kuruluşları bu amaca en iyi hizmet verebilecek biçimde şekillendirilmiştir. Öte yandan, ihraç ürünlerinin rekabet gücünün korunması ve artırılması amacıyla araştırma ve geliştirme faaliyetlerine büyük önem verilmekte bu amaçla nitelikli insan gücü yetiştirilmesine özen gösterilmektedir.

Ülke ekonomisinde faaliyet gösteren işletmelerin büyük çoğunluğu küçük ve orta ölçeklidir. Bu itibarla, söz konusu işletmelerin performansını yükseltmeye yönelik çeşitli çalışmalar sürdürülmektedir.

Ürün standartları ile ilgili uygulamalar

Belçika, ithal ürünlerde AB mevzuatını uygulamaktadır. Söz konusu mevzuat, ürünlerin AB pazarına girişte tüketici sağlığı ve güvenliği ile çevrenin korunmasına ilişkin uyulması gereken zorunlulukları kapsamaktadır. Ürünlerin mevzuata uygunluğu ithalat aşamasında kontrol edilebileceği gibi piyasa gözetimi yoluyla da denetlenebilmektedir.

CE işareti, HACCP ve REACH uygulamaları hem AB içinde üretilen hem de AB'ye ithal edilen ürünleri kapsayan zorunlu sertifikasyon uygulamalarıdır. Bu suretle tarife dışı engellerden veya uygulanması zorunlu olmayan standartlardan farklı bir durum arz etmektedirler.

AB mevzuatı gereğince birçok makine, ekipman, elektrikli alet, oyuncak vb. ürünün İtalya'ya (veya herhangi bir AB ülkesine) ihracatı için üzerinde CE işareti bulunması zorunludur. AB ülkelerinde üretilen ürünlerin CE işaretli olarak piyasaya sunulmasından üretici sorumludur. AB pazarına ithal edilen ürünler içinse bu sorumluluğu ithalatçı yerine getirmek zorundadır. Bir başka deyişle, ithalatçı ithal ettiği ürünlerin AB normlarına uygun olduğunu garanti etmek zorundadır. Ancak bu yasal zorunluluk uygulamada kaçınılmaz olarak üçüncü ülke üreticilerine yüklenmektedir. Başka bir deyişle,

eğer ürün CE işareti taşıyor ise AB'deki ithalatçı bu zorunluluğu yerine getiremeyeceğinden söz konusu ürünü ithal etmeyecektir.

Gıdalar ürünleri için HACCP (Kritik Kontrol Noktalarında Tehlike Analizi Sistemi) zorunluluğu bulunmaktadır.

AB genelinde gıdalarla ilgili genel prensiplerin ve temel düzenlemelerin çerçevesini belirleyen EC 178/2002 sayılı düzenleme ile Gıda Yasası uygulanmaktadır. 2002 yılı içerisinde yürürlüğe giren bu düzenlemeyle, aynı zamanda, AB Gıda Güvenliği Otoritesi kurulmuş ve gıda güvenliği konusundaki uygulanması zorunlu prosedürler belirlenmiştir. Düzenleme genel olarak Genel Gıda Yasası olarak bilinmekte olup, gıdaların izlenebilirliği konusunda da düzenlemeleri içermektedir (Madde 18). Genel Gıda Yasası'nın belirlediği ana başlıklar Ocak 2005 tarihinde uygulamaya girmiştir.

AB genelinde pazara sunulan taze meyve ve sebze ürünlerinin kalite ve etiketlemelerine ilişkin pazarlama standartları Ortak Tarım Politikası çerçevesinde çıkartılan EC 2200/96 sayılı kararname ile 28 Ekim 1996 tarihinde belirlenmiştir. Bu yasayla öngörülen standartlara sahip olmayan ürünler pazara sunulmamakta ve pazardan kaldırılmaktadır. AB pazarlama standart düzenlemeleri çerçevesinde kalite standartları belirlenmiş diğer ürünler arasında taze ve soğutulmuş balık (EC 2406/1996), yumurta (EC 1028/2006), zeytinyağı (EC 1019/2002) ile birlikte sert kabuklu meyveler arasında kabuklu fındık (EC 1284/2002) ve kabuklu ceviz bulunmaktadır.

1 Haziran 2007 tarihinde yürürlüğe giren REACH (Registration, Evaluation, Authorization and Restriction of Chemicals), kimyasalların kaydı, değerlendirilmesi, izni ve kısıtlanmasını öngören yeni bir AB düzenlemesidir. Zorunlu bir uygulama olan REACH, bir dizi AB Yönetmelik ve Tüzüğünü kapsamakta ve onları tek bir sistem altında toplamaktadır. Söz konusu mevzuata göre AB pazarına kimyasal madde, müstahzar veya bunları içeren eşya ihracatı yapmak isteyen firmalar REACH mevzuatına tabiidir. REACH hakkında detaylı bilgiye <http://reach.immib.org.tr> adresinden ulaşılabilir.

ISO 9001:2000 Kalite Yönetim Sistemi, ISO 14001 Çevre Yönetim Sistemi ve GLOBALGAP sertifikası tüketici tercihleri açısından önem taşımaktadır. Standartlara ilişkin mevzuata aşağıdaki linklerden ulaşmak mümkündür.

Avrupa Standardizasyon Komitesi (Comité Européen de Normalisation - CEN)

Avrupa Elektroteknik Standardizasyon Komitesi (Comité Européen de Normalisation Électrotechnique - CENELEC)

Avrupa Telekomünikasyon Standartları Enstitüsü (European Telecommunications Standards Institute - ETSI)

İthalat Rejimi

Dış Ticaret Mevzuatı

Belçika dış ticaretle ilgili uygulamalarını, AB üyesi olarak Topluluk mevzuatı çerçevesinde gerçekleştirmektedir. Bu itibarla, armonize sisteme uygun olarak tasnif edilmiş tarife cetvellerine göre tespit edilen gümrük vergilerinin ödenmesi ve mevcut ticaret politikası önlemlerinin uygulanması kaydıyla ithal edilen ürünler Avrupa tek pazarında serbest dolaşıma girebilmektedir. Birlik içerisinde ise ürünler, 1.1.1993 tarihinde başlatılan tek pazar uygulaması sonucu herhangi bir vergilendirme ve sınırlamaya maruz kalmadan serbest dolaşımda kalabilmektedirler.

Diğer taraftan, Türkiye ile AB arasında kurulan Gümrük Birliği, Avrupa Serbest Ticaret Alanı, Akdeniz ülkeleri, Lomé Konvansiyonu gibi çeşitli ülkelerle yapılan anlaşmalar kapsamındaki ürünlerin AB'ne gümrük vergisi ödenmeden ithal edilebilmesi mümkün bulunmaktadır.

Belçika'ya ithalat; AB mevzuatına göre ithal edilecek ürün için tek idari belgenin doldurularak, fatura, müsaade ve sertifika gibi varsa aranan diğer belgelerle beraber gümrük idaresine verilmesi, mevcut ticaret politikası önlemlerinin yerine getirilmesi ve tahakkuk eden gümrük vergisinin yanı sıra KDV (bir çok ürün için % 21 oranında) ile tütün, alkollü ve alkolsüz içkiler ve madeni yağlar için uygulanan özel tüketim vergilerinin ödenmesi ile beyana ilişkin diğer kontrollerin yapılması sonucunda mümkün olabilmektedir.

Eğer ürün Belçika değil de başka bir AB üyesi ülkeye ithal edilecekse, ürün için tahakkuk eden gümrük vergisi ödendikten sonra KDV istisnası sağlanarak serbest dolaşımına izin verilmektedir. Ürünün transit olarak taşınması durumunda ise ithalat yine AB'nin ilgili mevzuatına göre yapılmaktadır.

Tarifeler ve Diğer Vergiler

1/95 sayılı Ortaklık Konseyi Kararı gereğince 1 Ocak 1996 tarihinden itibaren Türkiye ile Avrupa Birliği üyesi ülkeler arasında sanayi ürünleri ticaretinde Gümrük Birliği uygulaması yürürlüktedir. Bu suretle gümrük vergileri sıfırlanmış ve Türkiye üçüncü ülkelere karşı Ortak Gümrük Tarifesi uygulamaya başlamıştır.

Ayrıca, bazı istisnalar dışında (topluluğun Ortak Tarım Politikasına dahil olmayan tarımsal ürünler, yaş meyve sebze ürünlerine ait toplam 11 adet tarife pozisyonu, iç ve kabuklu natürel fındık, domates salçaları ve diğer domates konservesi) AB ülkelerine Türkiye'den ithal edilen tarım ürünlerinde de gümrük vergileri tamamen kaldırılmış bulunmaktadır.

Sonuç olarak, Belçika'ya diğer AB ülkelerinden (Norveç, İzlanda, İsviçre, Liechtenstein, Andorra ve San Marino dahil) ve Türkiye'den yapılan ithalat gümrük vergisinden muaftır. Diğer ülkelerden yapılan ithalatta Avrupa Toplulukları Birleştirilmiş Gümrük Tarifesi'ne (TARIC) göre ortak gümrük tarifesi uygulanmakta, ithalatta alınan vergiler KDV oranları dışında aynı olmaktadır. AB'de yürürlükte bulunan gümrük vergilerine http://ec.europa.eu/taxation_customs/dds/tarhome_en.htm adresinden ulaşmak mümkündür.

Katma Değer Vergisi

Katma değer vergisi, genel uygulamada olduğu üzere Belçika'da da üretim ve dağıtım zincirinin tüm aşamalarında alınmakta ve her bir aşamadaki katma değer üzerinden hesaplanmaktadır. Her aşamadaki vergi mükellefi, alımda ödediği KDV'yi satışlarında kendi alıcısına fatura etmekte ve sonuçta ortaya çıkan meblağ, nihai tüketici tarafından ödenmektedir.

Sistem, Belçika'da 1971 yılında uygulanmaya başlanmıştır. Belçika'da birçok mal ve hizmetin tesliminde, AB dışı ülkelerden yapılan mal ithalatında, diğer AB ülkelerinden yapılan mal alımlarında ve bazı hizmetlerin yurtdışına ihracında uygulanmaktadır.

Belçika'da, KDV kaydı için herhangi bir limit uygulanmamaktadır. Vergilendirilebilir her tüccar (KDV mahsubu yapamayanlar hariç) her türlü ekonomik faaliyetin bildirimini yapmak zorundadır. Kuruluş yeri, KDV kaydı için bir kriter değildir. Sistem, Belçika'da yerleşik olmadığı halde Belçika ile ticaret yapmak isteyen firmalara KDV kaydı olmaksızın iş yapma kolaylığı getirmektedir.

Diğer taraftan, Belçika'da yerleşik KDV mükellefleri ile Belçika dışında yerleşik mükelleflere uygulanan kayıt sistemi farklıdır. Belçika'da yerleşik mükellefler, kayıt için işyerlerinin bulunduğu bölgenin KDV Kontrol Bürosu'na başvurmak zorundadır. AB üyesi ülkelerde yerleşik mükellefler doğrudan KDV kayıtlarını yaptırabilmekte iken, AB üyesi olmayan ülkelerde yerleşik mükellefler bir KDV temsilcisi atamak durumundadırlar. Bu temsilci iki şekilde atanabilir: Belçika dışında yerleşik tacirin Belçika'daki tüm vergilendirilebilir faaliyetleri için bir temsilci atanabilir veya yalnızca sınırlı sayıda işlem için bir yetkilendirme yapılabilir.

AB ülkelerinde yerleşik tacirlerin KDV temsilcisi atamaları isteğe bağlıdır. Ancak, KDV'siz fatura kesilmesine imkan sağladığı için bazı durumlarda bu satıcının yararına olabilmektedir. KDV temsilcisi, Belçika'da yerleşik olmayan tacirin KDV ile ilişkili tüm borçlarından müteselsilen sorumludur. Uygulamada, Hazine'ye bir banka garantisi sunulması zorunludur.

1 Nisan 2007'den itibaren, Belçika KDV gruplandırma sistemini kabul etmiştir. Bu sistem, bağımsız tüzel kişilere eğer finansal, ekonomik ve organik açıdan bağlı iseler tek bir KDV mükellefi olarak muamele edilebilmesine imkan sağlamaktadır. Bu sistemin avantajı, aynı KDV grubuna dahil birimler arası işlemlerin KDV sistemi dışında tutulabilmesi ve bu suretle grup üyeleri arasındaki nakit akışına olumlu etki yapmasıdır.

Belçika'da uygulanan standart KDV oranı % 21'dir. Ancak fito-farmatik ürünler, margarin, iç lastikler, ödemeli televizyon ve sosyal barınma gibi bazı ürün ve hizmetlerde % 12 olmak üzere, indirimli oran uygulanmaktadır.

KDV, mal veya hizmetin teslimi esnasında tahakkuk etmektedir. Belçika'da mal ve hizmetler için "teslim zamanı" kuralları farklı uygulanmaktadır. Mallar için, aşağıdaki durumlarda teslim gerçekleşmiş sayılmaktadır:

- a) Mallar alıcının mülkiyetine geçtiğinde,
- b) Yüklemenin satıcı tarafından yapıldığı durumlarda mal alıcının işyerine ulaştığında,
- c) Satıcının montaj yükümlülüğü olduğu durumda montaj tamamlandığında.

Hizmetler için ise teslim zamanı, hizmetin tamamlandığı andır. Hizmetin süreklilik arz ettiği (ödeme veya faturanın periyodik olarak yapıldığı) durumlarda teslim zamanı, mutabık kalınan her bir faturalama veya ödeme döneminin sonudur.

Fatura kesimi veya ödemenin yapılmasının, teslimden önce gerçekleşmesi halinde KDV teslimden önce tahakkuk etmektedir. AB içi mal teslimlerinde teslim zamanı, alımın yapıldığı ayı takip eden ayın 15. günüdür. Eğer satıcı faturayı bu tarihten önce keserse, teslim zamanı fatura kesim tarihidir.

İthal mallarda kural olarak KDV, ithalatın yapıldığı tarihte tahakkuk eder. Fakat Belçika'da KDV sistemine kayıtlı bir şirket, ithalat lisansı başvurusunda bulunabilir. Bu durumda KDV, ithalat sırasında değil, bir sonraki iade döneminde ödenir.

KDV, aylık bildirme ile ödenmekte olup, KDV sisteminin uygulandığı ödemeden mahsup etme formülü ile hesaplanan KDV'nin geri alınması da mümkündür.

KDV beyannameleri dört şekilde verilebilmektedir:

- Resmi KDV beyannamesi (Yeşil belge)
- Muhasebe kayıtlarından alınan doküman
- EDIVAT ((güvenli elektronik şebeke üzerinden) sisteminden elektronik olarak alınan belge)
- INTERVAT (internet üzerinden) sisteminden elektronik olarak alınan belge

Ürün Standartları ile İlgili Uygulamalar

Belçika, ithal ürünlerde AB mevzuatını uygulamaktadır. Söz konusu mevzuat, ürünlerin AB pazarına girişte tüketici sağlığı ve güvenliği ile çevrenin korunmasına ilişkin uyulması gereken zorunlulukları kapsamaktadır. Ürünlerin mevzuata uygunluğu ithalat aşamasında kontrol edilebileceği gibi piyasa gözetimi yoluyla da denetlenebilmektedir.

CE işareti, HACCP ve REACH uygulamaları hem AB içinde üretilen hem de AB'ye ithal edilen ürünleri kapsayan zorunlu sertifikasyon uygulamalarıdır. Bu suretle tarife dışı engellerden veya uygulanması zorunlu olmayan standartlardan farklı bir durum arz etmektedirler.

AB mevzuatı gereğince birçok makine, ekipman, elektrikli alet, oyuncak vb. ürünün İtalya'ya (veya herhangi bir AB ülkesine) ihracatı için üzerinde CE işareti bulunması zorunludur. AB ülkelerinde üretilen ürünlerin CE işaretli olarak piyasaya sunulmasından üretici sorumludur. AB pazarına ithal edilen ürünler içinse bu sorumluluğu ithalatçı yerine getirmek zorundadır. Bir başka deyişle, ithalatçı ithal ettiği ürünlerin AB normlarına uygun olduğunu garanti etmek zorundadır. Ancak bu yasal zorunluluk uygulamada kaçınılmaz olarak üçüncü ülke üreticilerine yüklenmektedir. Başka bir deyişle, eğer ürün CE işareti taşıyor ise AB'deki ithalatçı bu zorunluluğu yerine getiremeyeceğinden söz konusu ürünü ithal etmeyecektir.

Gıdalar ürünleri için HACCP (Kritik Kontrol Noktalarında Tehlike Analizi Sistemi) zorunluluğu bulunmaktadır.

AB genelinde gıdalarla ilgili genel prensiplerin ve temel düzenlemelerin çerçevesini belirleyen EC 178/2002 sayılı düzenleme ile Gıda Yasası uygulanmaktadır. 2002 yılı içerisinde yürürlüğe giren bu düzenlemeyle, aynı zamanda, AB Gıda Güvenliği Otoritesi kurulmuş ve gıda güvenliği konusundaki uygulanması zorunlu prosedürler belirlenmiştir. Düzenleme genel olarak Genel Gıda Yasası olarak bilinmekte olup, gıdaların izlenebilirliği konusunda da düzenlemeleri içermektedir (Madde 18). Genel Gıda Yasası'nın belirlediği ana başlıklar Ocak 2005 tarihinde uygulamaya girmiştir.

AB genelinde pazara sunulan taze meyve ve sebze ürünlerinin kalite ve etiketlemelerine ilişkin pazarlama standartları Ortak Tarım Politikası çerçevesinde çıkartılan EC 2200/96 sayılı kararname ile 28 Ekim 1996 tarihinde belirlenmiştir. Bu yasayla öngörülen standartlara sahip olmayan ürünler pazara sunulmamakta ve pazardan kaldırılmaktadır. AB pazarlama standart düzenlemeleri çerçevesinde kalite standartları belirlenmiş diğer ürünler arasında taze ve soğutulmuş balık (EC 2406/1996), yumurta (EC 1028/2006), zeytinyağı (EC 1019/2002) ile birlikte sert kabuklu meyveler arasında kabuklu fındık (EC 1284/2002) ve kabuklu ceviz bulunmaktadır.

1 Haziran 2007 tarihinde yürürlüğe giren REACH (Registration, Evaluation, Authorization and Restriction of Chemicals), kimyasalların kaydı, değerlendirilmesi, izni ve kısıtlanmasını öngören yeni bir AB düzenlemesidir. Zorunlu bir uygulama olan REACH, bir dizi AB Yönetmelik ve Tüzüğünü kapsamakta ve onları tek bir sistem altında toplamaktadır. Söz konusu mevzuata göre AB pazarına kimyasal madde, müstahzar veya bunları içeren eşya ihracatı yapmak isteyen firmalar REACH mevzuatına tabiidir. REACH hakkında detaylı bilgiye <http://reach.immib.org.tr> adresinden ulaşılabilir.

ISO 9001:2000 Kalite Yönetim Sistemi, ISO 14001 Çevre Yönetim Sistemi ve GLOBALGAP sertifikası tüketici tercihleri açısından önem taşımaktadır. Standartlara ilişkin mevzuata aşağıdaki linklerden ulaşmak mümkündür.

Avrupa Standardizasyon Komitesi (Comité Européen de Normalisation - CEN)

Avrupa Elektroteknik Standardizasyon Komitesi (Comité Européen de Normalisation Électrotechnique - CENELEC)

Avrupa Telekomünikasyon Standartları Enstitüsü (European Telecommunications Standards Institute - ETSI)

Pazar ile İlgili Bilgiler

Fikri, Sınai Mülkiyet Hakları

Belçika, Dünya Fikri Mülkiyet Örgütü (WIPO) üyesidir. Ülkenin iç mevzuatındaki fikri mülkiyet konuları Avrupa Patent Sözleşmesi (Münih Sözleşmesi) ile uyumludur. Ülkedeki patent uygulamaları Avrupa Patent Kurumu (European Patent Organization) tarafından yürütülmektedir.

Tüketici Tercihleri

Ülkede bölgesel ekonomik ve kültürel farklılıklar, tüketicilerin satın alma davranış ve alışkanlıklarının yanı sıra dağıtımçıların satın alma kararları ile pazarlama tekniklerini de etkilemektedir

Ambalaj, Paketleme ve Etiketleme

Ülkede AB tarafından belirlenen zorunlu ve isteğe bağlı etiketleme kurallarının yanı sıra ulusal düzeyde isteğe bağlı etiketleme kuralları da uygulanmaktadır. Bu nedenle, etiketleme ve belgeleme yükümlülüklerine ilişkin mevzuatın karmaşıklığı ve sıklıkla değişmesinden dolayı, nakliye öncesinde ithalatçılardan uygun bilgiler talep etmek gereklidir.

AB belirli ürünlerin standart miktarda ambalajlanması için düzenleme yapmıştır. 80/232/EC no'lu Konsey Direktifi ürün ambalajlarının sahip olması gereken boyutları düzenlemektedir.

İlgili direktife aşağıdaki linkten ulaşılabilir:
<http://eur-lex.europa.eu/LexUriServ/LexUriServ.do?uri=CELEX:31980L0232:EN:HTML>

Ticaret

Ticari faaliyetlerin yürütülmesine ilişkin kurallar, 14 Temmuz 1991 tarihli "Ticaret Uygulamaları ve Tüketicinin Bilgilendirilmesi ve Korunması Hakkında Kanun" ile düzenlenmiştir. Gerek tüketici, gerekse ticari faaliyette bulunan gerçek veya tüzel kişiler bu Kanun çerçevesinde çeşitli haklara sahip oldukları gibi, belirli yükümlülükler de taşımaktadırlar. Kanun'da belirtilen kurallar iki ana hedef esas alınarak kurgulanmıştır:

- 1- Rekabetin ve ticari ilişkilerin hakkaniyete uygun olmasının sağlanması,
 - 2- Tüketicinin korunması ve bilgilendirilmesi.
- Kanun esas olarak, fiyatın belirtilmesi, ticari promosyonların ne şekilde olabileceği, miktarın gösterilmesi zorunluluğu, reklam, özel satış yöntemleri, adil ticarete aykırı hareketler ve yaptırımları düzenlemektedir.

Kamu İhaleleri

Kamu ihaleleri verilmesine ilişkin usul ve esaslar AB direktifleri çerçevesinde hazırlanmış 11.02.1994 tarih ve 109 sayılı Kamu İhaleleri Çerçeve Kanunu ile belirlenmiştir. Söz konusu kanun 1999'da yürürlüğe giren uygulama esasları ve 2000 yılında yürürlüğe giren 554 sayılı uygulama kanunu ile bazı değişikliklere uğramıştır. Söz konusu mevzuat AB'nin belirlediği limit olan 5 milyon euronun altındaki ve üstündeki tüm iş ihalelerine uygulanmaktadır. Bunun yanı sıra eyalet ihale kanunları ve konuya ilişkin belediye yönetmelikleri de uygulanmaktadır. Teknik spesifikasyonlar konusunda eyaletlerin münferit düzenlemeleri özellikle dikkate alınmalıdır. Hizmet ve tedarik ihalelerinde AB sınırı 200 bin euro olup, ihalenin bakanlıklar tarafından açılması halinde bu sınır 130 bin euro tutarındadır. Söz konusu ihaleler AB limitinin üstünde ve altında olmalarına göre farklı mevzuata tabi bulunmaktadır.

Belçika kamu ihaleleri, Kamu İhale Bülteninde yayınlanmaktadır. (<http://www.ejustice.just.fgov.be/bul/bulf.htm>) İnşaat ihaleleri, Avrupa Birliği'nin ilgili direktiflerine tamamen uyumlu düzenlemeler çerçevesinde yapılmaktadır. Bu çerçevede, 8 Ocak 1996 tarihli Kraliyet Kararı ile, ilgili uluslararası anlaşmalara taraf olan üçüncü ülkelerin (Karar'da bu anlaşmalar Avrupa Ekonomik Alanı Anlaşması ve GATT anlaşması olarak zikredilmiştir.

Kaynak: Türkiye Cumhuriyeti Ekonomi Bakanlığı İhracat Bilgi Platformu

<http://www.ibp.gov.tr/pg/section-pg-ulke.cfm?id=Bel%C3%A7ika#url>